

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU TEIKIANT PASLAUGAS UAB „AGENTŪRA KAUNAS“ TYRIMO

2017 m. vasario 3 d. Nr. (16)SN-238)SP-9

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (toliau – Tarnyba) 2016 m. gruodžio 13 d. gavo skundą dėl galimos diskriminacijos negalios pagrindu teikiant paslaugas UAB „Agentūra Kaunas“ (toliau – Bendrovė). Pareiškėjas nurodė, jog 2016 m. gruodžio 9 d. apie 15 val. pareiškėjo draugas nuvykęs į Bendrovei priklausančią klubą (Rotušės a. 20, Kaune) rezervavo staliuką kitos dienos vakarui. Rezervuojant staliuką, Bendrovės administratorė buvo informuota, jog atvyks asmuo su negalia (su neįgaliojo vežimėliu). Už paslaugą buvo sumokėta 90 eurų. Pasak pareiškėjo, gruodžio 10 d. apie 23:30 val. pareiškėjas su draugu ir drauge atvyko į minėtą klubą, tačiau, pareiškėjo teigimu, Bendrovės apsaugos darbuotojas pamatęs, jog pareiškėjas sėdi neįgaliojo vežimėlyje, pareiškė, kad pareiškėjas į klubą įleistas nebus. Prie įėjimo atėjusi Bendrovės administratorė atsiprašė ir grąžino pinigus už staliuko rezervavimo paslaugą. Paklausus, ar galima įeiti į klubą be staliuko rezervacijos, buvo atsakyta neigiamai.

Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė A. Skardžiuvienė (toliau – lygių galimybių kontrolierė), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 25 str. 2 d. (įstatymo redakcija iki 2016 m. gruodžio 31 d.), 2016 m. gruodžio 20 d. raštu Nr. (16)SN-238)S-1023, 2016 m. gruodžio 22 d. raštais Nr. (16)SN-238)S-1042 ir Nr. (16)SN-238)S-1041 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Bendrovės administraciją, prašydama informuoti, dėl kokios priežasties pareiškėjas nebuvo įleistas į Bendrovės klubą. Taip pat paprašyta pateikti kitą su tyrimo esme susijusią reikšmingą informaciją ir įrodymus.

2017 m. sausio 13 d. lygių galimybių kontrolierės sprendimu Nr. (16)SN-238)S-31 „Dėl informacijos pateikimo ir skundo tyrimo termino pratęsimo“, vadovaujantis Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 22 str., skundo tyrimo terminas pratęstas iki 2017 m. vasario 13 d (įstatymo redakcija

iki 2016 m. gruodžio 31 d.), o pareiškėjo paprašyta pateikti liudytojų duomenis arba jų paaiškinimus dėl skundžiamų Bendrovės veiksmų.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

1. Bendrovės klubo direktorius 2016 m. gruodžio 20 d. rašte, pateikdamas paaiškinimus (toliau – direktoriaus raštas), nurodė, jog pats buvo pareiškėjo skundžiamo incidento, įvykusio 2016 m. gruodžio 11 d. 00 val. 5 min., liudytoju. Pasak Bendrovės direktoriaus, apsaugos vadovas jį informavo, kad atsisako įleisti kompaniją, nes vienas iš asmenų neatitinka Bendrovės klube taikomo apsirengimo kodo, kuris numato, kad į klubą neįleidžiami asmenys dėvintys sportinę avalynę. Apie tai informavus lankytojus, jie pareiškė, kad yra rezervavę stalą ir dėl šios priežasties privalu juos įleisti į klubą. Bendrovės interneto svetainėje bei socialinio tinklalapio Facebook Bendrovės paskyroje skelbiamos taisyklės numato, kad rezervacija galioja iki 00 val. 00 min. Asmenims nepraėjusiems apsaugos patikros pinigai už staliuko rezervavimo paslaugą negražinami. Bendrovė, rūpindamasi svečių saugumu, turi teisę neįleisti netinkamai apsirengusių, išgėrusių ar neadekvačiai besielgiančių asmenų. Direktorius nurodo, jog nagrinėjamu atveju buvo padaryta išimtis ir mokestis už staliuko rezervavimo paslaugą buvo gražintas. Direktorius rašte pažymima, kad Bendrovė visiems taiko vienodus standartus neatsižvelgiant į lytį, odos spalvą ar fizinę būklę.

Prie direktoriaus rašto pridėtoje filmuotoje medžiagoje ir nuotraukose matoma, kad Bendrovės darbuotojai bendravo su pareiškėju atvykusiame asmeniu, avinčiu sportinius batelius 2016 m. gruodžio 11 d. 00 val. 5 min (vaizdo kameros fiksuotas laikas). Filmuotos medžiagos pabaigoje matoma, kaip kartu su pareiškėju atvykęs asmuo numeta ant žemės cigaretės nuorūką.

2. Bendrovės klubo direktorius 2016 m. gruodžio 21 d. rašte nurodė, jog 2016 m. gruodžio 9 d., priimant užsakymą staliuko rezervacijai, Bendrovės administracijai buvo žinoma, kad atvyks asmuo besinaudojantis neįgaliojo vežimėliu. Dėl šios priežasties buvo pasiūlytas staliukas patogesnėje Bendrovės klubo vietoje. Bendrovės klubo direktorius pabrėžė, jog 2016 m. gruodžio 11 d. į klubą pareiškėjo draugas buvo neįleistas dėl avimos sportinės avalynės, kuri neleistina pagal Bendrovėje nustatytas aprangos taisykles. Asmenys su negalia dažnai lankosi Bendrovės klube, jiems skiriamas papildomas dėmesys.

3. Bendrovės klubo vadovė, 2016 m. gruodžio 22 d. rašte nurodė, jog 2016 m. gruodžio 11 d. staliuką rezervavęs asmuo į Bendrovės klubą nebuvo įleistas dėl dviejų priežasčių: atvyko į Bendrovės

klubą 00 val. 05 min. (Bendrovės interneto tinklalapyje skelbiamose taisyklėse nurodyta, jog asmenys rezervavę staliuką į Bendrovės klubą įleidžiami tik iki 00 val. 00 min.) ir dėl avimos sportinės avalynės, kuri, pagal Bendrovės nustatytas aprangos taisykles klientams, yra neleistina. Pinigai už staliuko rezervavimą buvo grąžinti. Bendrovės klubo vadovės teigimu, asmuo su negalia (pareiškėjas) pokalbyje su Bendrovės darbuotojais nedalyvavo.

Bendrovės klubo apsaugos vadovas 2016 m. sausio 13 d. rašte nurodė, jog 2016 m. gruodžio 11 d. tarp 00 val. ir 1 val. į Bendrovės klubą nebuvo įleistas asmuo avintis sportinę avalynę. Asmeniui sėdinčiam neįgaliojo vežimėlyje nebuvo uždrausta lankytis Bendrovės klube.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

1. Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Bendrovei priklausančiame klube teikiant paslaugas, visiems vartotojams buvo sudarytos vienodas sąlygas gauti tokias pačias paslaugas, šiuo atveju paslaugos gavėjams su negalia, t. y., ar Bendrovei priklausantis klubas tinkamai vykdo pareigą, numatytą Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 8 str. 1 p.

Pažymėtina, jog tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija pačia bendriausia šio žodžio prasme reiškia teisių sumažinimą arba atėmimą tam tikrai kategorijai asmenų dėl kokių nors požymių. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama, kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius.

Pamatinius Lietuvos valstybės ir visuomenės gyvenimo aspektus reglamentuojančio įstatymo – Lietuvos Respublikos Konstitucijos – 29 str. nurodoma, jog žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Asmenų lygybės principas yra konstitucinės žmogaus prigimtinės teisės būti traktuojamam vienodai garantija. Šis principas įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai. Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas pažeidžiamas, kai tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, yra kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisintinas. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai

suprantama, kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas Nr. 17/97).

Lygių galimybių įstatymo 8 str. 1 p. nurodoma, jog gyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo: visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, bei taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas. Pažymėtina, jog tiesioginė diskriminacija yra elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui, išskyrus įstatymų nustatytus apribojimus dėl amžiaus, kai tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis. Atsižvelgiant į minėtą reglamentavimą, išskiriami 3 kriterijai, kuriems esant, elgesys su asmeniu, kai amžiaus pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui, jei tai pateisina: 1) įstatyminis reglamentavimas, 2) teisėtas tikslas; 3) ir to siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Pareiškėjas, turintis judėjimo negalią, Tarnybai pateiktame skunde nurodė, jog 2016 m. gruodžio 10 d. apie 23:30 val. drauge su dviem draugais atvyko į Bendrovei priklausantį klubą, tačiau įleistas į jį nebuvo. Pareiškėjo manymu, Bendrovės apsaugos darbuotojas tai galėjo padaryti dėlto, kad pareiškėjas sėdėjo neįgaliojo vežimėlyje.

Tyrimo metu nustatyta, jog 2016 m. gruodžio 9 d. apie 15 val. pareiškėjo draugas¹ Bendrovės klube rezervavo staliuką kitos dienos vakarui. Šios paslaugos užsakymo metu Bendrovės darbuotoja buvo informuota, jog į Bendrovės klubą atvyks asmuo su negalia (su neįgaliojo vežimėliu). Bendrovės darbuotoja pasiūlė pasirinkti asmeniui su negalia patogesnę stalą. Už paslaugą buvo sumokėtas 90 eurų mokestis.

Konstatuotina, jog Bendrovės administracija neturėjo išankstinio nusistatymo, Bendrovėje nebuvo nustatytos vidaus tvarkos taisyklės dėl paslaugų neteikimo asmenims su negalia ar jų teikimo išskirtinėmis, lyginant su paslaugos gavėjais be negalios, sąlygomis.

¹ Tarnybai asmens duomenys nėra žinomi.

Pagal Bendrovės administracijos pateiktus liudytojų paaiškinimus ir kitus įrodymus nustatyta, jog 2016 m. gruodžio 11 d. apie 00:05 val. pareiškėjas drauge su dviem asmenimis atvyko į Bendrovei priklausančią klubą. Bendrovės apsaugos vadovas ir klubo vadovė informavo vieną iš kartu su pareiškėju atvykusių asmenų, kad jis nebus įleistas į Bendrovės klubą, kadangi pagal Bendrovės nustatytas staliuko rezervavimo taisykles (kurios skelbiamos Bendrovės interneto tinklalapyje ir socialinio tinklalapio Facebook Bendrovės paskyroje) staliuką rezervavę asmenys į Bendrovės klubą įleidžiami tik iki 00 val. 00 min. bei dėl šio asmens avimos, neleistinos sportinės avalynės. Pinigai už staliuko rezervavimo paslaugą buvo gražinti. Bendrovės darbuotojų teigimu, asmuo su negalia (pareiškėjas) pokalbyje su Bendrovės darbuotojais nedalyvavo.

Pareiškėjas 2017 m. sausio 13 d. lygių galimybių kontrolierės raštu Nr. (16)SN-238)S-31 prašomų liudytojų duomenų arba jų paaiškinimų dėl skundžiamų Bendrovės veiksmų Tarnybai nepateikė.

Konstatuotina, jog tyrimo metu negauta objektyvių duomenų, leidžiančių pagrįstai teigti, jog Bendrovei priklausantis klubas, teikdamas paslaugas, nevykdo pareigos, numatytos Lygių galimybių įstatymo 8 str. 1 p., ar ją vykdo netinkamai.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 str., 17 str. ir 29 str. 3 d. 5 p.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Pripažinti skundą Nr. (16)SN-238) nepagrįstu, nepasitvirtinus jame nurodytam pažeidimui.
2. Su sprendimu supažindinti pareiškėją, Bendrovės administraciją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė